

Hetk K. Selteri mälestuskivilt katte eemaldamiselt.

Foto: T. Truska

Puhmu küla sai kahe mälestustahvli võrra rikkamaks

15. juunil toimus Puhmu külas ajalooline sündmus: lisaks küla esmamainimise 760. aastapäeva tähistamisele ja külakivi avamisele leidis aset ka Puhmu külast väljakasvanud riigimehe ja ministri Karl Selteri mälestuskivilt katte eemaldamine.

Külakivi avamisel sepikoja platsil võtsid sõna Järvamaa Muuseumi direktori kt Valev Väljaots, Järva maavanem Tiina Oraste, Koeru vallavolikogu esimees Himot Pöldver, Puhmu külanem Heldur Tombak jt. Kivi õnnistas Koeru koguduse õpetaja Lea Heinaste. Laulis tütarlasteansambel Vanaemad.

Välisministeeriumi esindajana võttis sõna Jüri Trei, tervituskõnega esines Riigikogu liige Sven Mikser ja Koeru vallavanem Triin Pobbol. Täna kiivide mõtte algatajat ja eestvedajat Uno Aani. Välja oli pandud näitus nii külas elanud inimestest ja küla ajaloo kui ka Karl Selterist. Kohtusid endised ja praegused külaelanikud, keda registreerimislehe järgi oli kohale tulnud 160 ringis.

Kuna Selter kuulus korporatsiooni Vironia, siis tema elust ja tegevusest andis esmalt ülevaate Kalev Kallemets, Korp! Vironia esindaja, MTÜ Eesti Tuumajaama tegevjuht.

TÜ dotsent Ago Pajur rääkis välisministri Karl Selteri osast 1939. aasta keerulistest aegadel. Sander Jürisson, Tallinna ülikooli akadeemilise raamatukogu väliseesti kirjan-

Puhmu küla kivi õnnistab Koeru koguduse õpetaja Lea Heinaste.

Foto: T. Truska

duse keskuse juhataja kõneles lähemalt Selteri elust pärast Genfisse elama asumist. Vello Kallandi oli uurinud lähemalt Puhmu küla elu-olu aegade tuultes. Henn Sökk andis ülevaate Vabadussõjast ja Puhmu lahingust.

Kuna Puhmust on pärit ka astronoom ja kirjamees Roopi Hallimäe, kel täitus 105. sünniaastapäev, siis koduloolane Juta Rundumeenutas seda põneva elulooga meest.

Päeva viisid läbi Valev Väljaots ja Ründo Müüts, pakuti lõunasuppi, kohvi ja pirukaid Kaitseliidu naiskodukaitsjate poolt. Üritus sai teoks koostöös paljude inimestega nii Koeru vallast, kultuurimajast kui ka väljastpoolt.

Kirsika Ilmjärvi

Mastivimplid läksid Koeru ning Vao ja Väinjärve külla

Tavapäraselt jagavad Eesti maavanemad jaanipäeva ajal maakonna omavalitsuste kaunimatele kodudele mastivimplid. Tänavu pürgas Järva maavanem Tiina Oraste Koeru vallast järgmisi kaunite kodude omanikke:

Marvi ja Urmas Mihkels Vao külast, Ülle ja Tarmo Voltenberg Koerust ja Helju Grünthal Väinjärve külast. Palju õnne ja jõudu oma maakodu kaunimaks muutmiseks! Teie tööd on märgatud!

Koeru Kaja

Seitsmes kirikus kogunetakse ühispalvele

Eestis on kuus Maarja-Magdaleena luteri kirikut ja seitse samanimelist kogudust. Noorim, Mustamäe kogudus, kutsub kõiki üle Eesti asuvaid Maarja-Magdaleena kogudusi 7.kuu 7.päeval kell 7 õhtul seitsmesse Maarja-Magdaleena kirikusse muusikat kuulama ja palvetama, et anda oma hingejõud ja materiaalne panus uue kiriku heaks.

Sellel õhtul annab armastatud laulja Tõnis Mägi kontserdi Rapla kirikus XXI Rapla kirikumuusikafestivali raames. Sama kontserti saab tehnikavahendusel näha-kuulda Koeru, Kärla, Maarja-Magdaleena ja Ridala, aga ka Haapsalu Maria-Magdaleena õigeusu kirikus, kus pannakse üles suur ekraan. Oma palve saadab laulu näol taevaisa poole ka ansambel Vox Clamantis – igas kirikus laulab üks ansambli liige, täiendades Tõnis Mäe loomungut.

Kiriku ehitamine pole kergete killast, vajades nii taevaisa armu kui ka nähtavat tunnistust, seepärast pannakse 7. juulil nendes kirikutesse kausid kohaliku liivaga, mis saadetakse teele pealinna, et osa kasutada Mustamäe kogudusele kingitavas liivakellas. Ülejäänud liiv segatakse uue kiriku nurgakivi segusse.

Kuna kirikusse palvetama ja kaasa elama pääseb tasuta, oodatakse annetusi, mis lähevad kiriku ehitamise heaks. Meil kõigil on võimalus osaleda uue kiriku ehitamisel Eestimaal. Kasutagem seda võimalust, tehes jõukohaseid annetusi.

Kirikulaulu sõnadega: Issandat armastav inimene on kui puu, mille kosuvad lehed on ilusad ja kellele Jumal tõttab appi kõiges, mis ta ette võtab.

Lea Heinaste

Vallavalitsuse 14. juuni istungilt

Vaadati läbi Viinaköögi kinnistu eelläbirääkimistega enampakkumise tingimused ja oldi seisukohal, et tingimused ja kord sobivad. Kinnitati Koeru vallale kuuluva kinnistu otsustuskorras võõrandamine ning pakkumustingimused.

Koeru bussijaama paviljonihoone renoveerimistöde teostamiseks korraldati lihthanget. Esitati kolm pakkumust, sobivamaks hinnakriteeriumide alusel peeti Mirdi Ehituse OÜ pakkumist. Nende hinnaks oli 9574.32 eurot koos käibemaksuga. Kinnitati lihthangetulemused.

Määrati üks hooldaja haigele inimesele ja hooldajatoetus.

Kinnitati AS Koeru Kommunaal majandusaasta aruanne ning otsustati kasum jätta eelmiste perioodide jaotamata kasumisse eesmärgiga katta eelmistel perioodidel saamata jäänud soojamajanduse tulu.

Anti Vahuküla külas maa ostueesõigusega erastamise võimalus ühele kodanikule.

Määrati Mullamäe katastriüksusele sihtotstarve üldkasutatav maa ning kinnitati maa maksustamishind.

Anti Kapu külas T. Aavale kirjaliku nõusolek aiamaa ehitamiseks.

Anti luba Koeru Kultuurimajale korraldada 22. juunil Aruküla pargis jaaniõhtu ja lubada mängida muusikariistadel poole kaheni (23.06.) algusega 22. juuni. Lisaks sooviti lühendada alaealiste liikumispiirangut 22. ja 23. juunil kella 23st kuni 02.00ni.

Kinnitati Koeru Projekti komisjoni ettepanek 8 taotluse rahuldamiseks täielikult ja osaliselt (vt lk 3).

Muudeti kolme ettevõtmise osas Koeru valla 2013. aasta hankeplaani.

Otsustati, et haljastuse sõidukite kuluks tuleks eraldada reservfondist rahalisi vahendeid 3000 euro ulatuses, seoses eelarve koostamisel tehtud arvestusliku eksimusega.

Otsustati eraldada toetust Koeru keskkooli tantsurühma 18 õpilasele kokku 1800 eurot Bulgaariasse tantsufestivalile sõiduks.

Vallavalitsuse liikmed ei rahuldanud kahe õpilase välismaale õppima asumise toetusavaldusi.

Triin Pobbol selgitas, et vald on kohustatud tegema koolitoidu teenuse ostmiseks riigihanke ja tutvustas esmaseid hanketingimusi. Tingimused tuleb veel üle vaadata kooli direktoriga.

Lepiti kokku, et tulenevalt reservfondi kasutamise korrast, esitab vallavalitsus 2012. aasta reservfondi kasutamise kohta ülevaate volikogule.

Vallavolikogu 20. juuni istungilt

Kehtestati Istandiku kinnistu ja selle lähiala detailplaneering, mille tekst ja joonised on vormistatud arhitektuuribüroo R.A.E. OÜ tööna nr 18-12 "Aruküla küla Koeru valla Istandiku kinnistu ja selle lähiala detailplaneering".

Seoses Aruküla mõisa renoveerimise projektiga täiendati valla arengukava aastateks 2013–2024.

Kinnitati kalmistute registri asutamine ja registri pidamise põhimäärus.

20. oktoobril 2013 toimuvad Eestis kohalike omavalitsuste valimised. Seoses sellega moodustati kolmeliikmeline valla valimiskomisjon. Määrati valla valimiskomisjoni esimeheks vallasekretär Jaanika Aava. Nimetati valimiskomisjoni liikmeteks Krista Lindermann ja Marko Sirila. Nimetati valimiskomisjoni asendusliikmeteks Eda Saar ja Siret Pärtel.

Määrati Koeru vallavolikogu järgmise koosseisu liikmete arvaks 15.

Moodustati volikogu valimiseks üks valimisringkond number 1 ja valimisringkonna pii-riks Koeru valla territoorium.

Kinnitati Koeru valla 2012. majandusaasta aruanne. (vt lk 3)

Räägiti Aruküla mõisahoonde renoveerimise projekti omaosalusest. Otsustati osaleda Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismi 2009–2014 programmi „Mõisakoolid–säilitamine läbi kasutamise“ projektis „Aruküla mõisa peahoone renoveerimine piirkonna haridus- ja huvikeskuseks“. Koeru vald garanteerib projekti omafinantseerimise minimaalselt 15% abikõlblike kulude kogusummast ehk vähemalt 161 158 €. Programmile Koeru Projekt esitatud taotluste menetlemise komisjoni liikme Väino Tippi asemele asus Triin Pobbol.

Lubati vallavanem Triin Pobbol korraldada puhkusele ajavahemikus 29. juuli kuni 4. august 2013. aastal ja otsustati maksta puhkusetasu keskmise ametipalga ulatuses valla 2013. aasta eelarves eraldatud vahenditest.

Koeru Keskkooli arengukava täiendati järgmistele lausetega:

§ 1. Pikendada „Koeru Keskkooli arengukava 2009–2013“ kehtivust kahe aasta võrra. § 2. Lisada arengukava alajaotusse „Eesmärgid“ järgmised lõigud:

1) Koeru Keskkooli algklassid ja Koeru Muusikakool tegutsevad jätkuvalt Aruküla mõisa peahoones. Kunsti, tüdrukute käsitööklassid ja pikapäevarühm tegutsevad mõisa kõrval asuvas valitsejamajas. Nendes ruumides toimub huvi-, põhi- ja gümnaasiumihariduse andmine, täiskasvanute koolitused kui ka mitmesugused üritused.

2) Aruküla mõisa peahoone ja valitsejamaja vajavad renoveerimist, et säilitada olemasolev kunstiväärtus ja ajalugu ning parandada oluliselt õppimistingimusi, millega luuakse eeldused parema ja konkurentsivõimelisema üld- ja huvihariduse saamiseks kohalikele ja piirkondlikele lastele ning täiskasvanutele.

Volikogu võttis seisukoha kinnistu omandamise võimalikkuse kohta OÜ Plangi Trans poolt Rõhu külas Koeru vallas. Kinnistu kuulub ka hetkel samadele isikutele, kes on eelnimetatud osaihinguga seotud. Tehti ettepanek pidada võimalikuks kinnistu omandamine tulenevalt kinnisasja omandamise kitsendamise seadust.

Informatsioonid

Triin Pobbol andis ülevaate lasteajurdeehituse hindadest, ühe rühmaruumi ehitamine võib maksma minna ligikaudu 150 000 eurot + käibemaks. Vesteldi seitsme lapsevanemaga, et järjekorras olevatele lastele pakkuda välja erinevaid võimalusi ja kuulata ära nende soovid.

Volikogu liikmed tegid ettepaneku korraldada ehitamiseks hange, et saada teada võimalik maksumus ja hankesse panna tingimuseks, et ehitamise algab mitte enne 1. 01. 2014. Triin Pobbol sandis ülevaate 2012. aasta reservfondi kasutamisest.

Hiimot Põldver teatas, et järgmine volikogu toimub augusti viimasel neljapäeval.

Vallavalitsuse 28. juuni istungilt

Anti nõusolek osaihingule Järva PM Laaneotsa farmi keskkonnakompleksloa muutmi- seks.

Lõpetati ühele inimesele hooldamise ja hooldajatoetuse maksimine.

Jagati Istandiku katastriüksus kuueks eraldi kinnistuks.

Ei leidnud toetust kirjalik taotlus Järvamaa Võru Seltsingule mälestustekogumiku „Tee- kond Järvamaale“ trükkimiseks, kuna eelnõu ei saanud poolthääli.

Otsustati algatada Koeru vallas Kapu külas Viinaköögi kinnistu võõrandamine otsustus- korras eelläbirääkimiste teel M. Hordole Koeru Vallavalitsuse poolt kinnitatud tingimustel ja pakkumises esitatud hinnaga.

Kinnitati toimetulekutoetused 22-le inimesele kogusummas 2431.56.

Triin Pobbol selgitas eelnõud Väinjärve veepeo korraldamise kohta. Taotluse esitas Koeru kultuurimaja. Taotlus rahuldati vallavalitsuse liikmete poolt alljärgnevas:

Reserveerida Väinjärve äärne puhkeala Väinjärve veepeo korraldamiseks alates 27. juuli 2013 kella 07.00-st kuni 28. juuli 2012 kella 02.00-ni.

Kaubandust korraldab üritusel Koeru kultuurimaja ja liikumine rannaalal peab olema kooskõlastatud veepeo korraldajaga, kelleks on Koeru kultuurimaja.

Lubati Väinjärve rannaalal mängida peo ajal valjusti muusikariistadel ning lubati ilustu- lestikku korraldada 27. juulil 2013 kella 22.30-23.30 ajavahemikus ja reserveerida selle tarbeks Ervita külas paiknev avalikuks kasutamiseks mõeldud sild.

Lühendati Väinjärve veepeost osavõtvatel alaealistel oist liikumispiirangut alates 27. juuli 2013 kella 23.00-st kuni 28. juuli 2013 kella 03.00-ni.

Informatsioonid

Triin Pobbol selgitas, et koolitoidu riigihanke hanketingimused on veel koostamisel, kuid järgmisel istungi tulevad need päevakorda. Tingimused vaadati üle kooli direktoriga.

Tulumaksu laekumine on positiivsem, kui varasematel kuudel sel aastal. Võrdluses eelmise aasta sama kuuga on laekumine parem.

Avaliku WC paigaldus leiab aset varsti, kuid probleemiks on hetkel elektrienergiaga varustamine.

Aruküla mõisa renoveerimise projekt esitati eelmisel reedel Kultuuriministeeriumisse, rahastatakse viite projekti ja taotlusi esitati 15.

Järgmine istung on planeeritud 19. juuliks 2013.

**Koeru Vallavalitsus
Koeru Vallavolikogu**

Tubli õpilase preemia

Järjekordselt tunnustab Koeru vald tubli õpilase preemia kaudu hea õpilase tublidust ja õpilase tehtud tööd ning häid tegusid. 2013. a preemiade väljaandmiseks palun esitada kandidaate Koeru vallavolikogu haridus- ja noorsookomisjonile 22. augustiks.

Preemiate kategooriad:

1. Tubli õpilane: heale 6.-9. klassi õpilasele, kes on aktiivne koolielus (sport, isetegevus, käsitöö jne) ja osalenud edukalt maakonna või vaba-riigi õpilasüritustel, konkurssidel või võistlustel.

2. Tubli õpilane: 10. – 12. klassi õpilasele.

3. Väike, aga tubli: 1. – 5.klassi õpilasele.

4. Hea tegu: tublile aktiivsele õpilasele või õpilaste grupile, kes oma töö- kuse, loovuse või hea teoga on olnud teistele eeskujuks.

Täpsemat preemiate väljaandmise tingimusi saab vaadata valla kodu- lehel.

Motiveeritud taotlused palun esitada Koeru vallavalitsuse aadressil käsi-, tigu- või väikposti teel.

Tiit Kalda

Koeru vallavolikogu haridus- ja noorsookomisjoni esimees

Istandiku kinnistule tuleb tehnikaparkla

Juba mitmeid kuid käib tegevus Koeru sisse- sõidu ääres AS Konesko vastas oleval maa- alal. Istandiku maaüksuselt võeti kõigepealt maha hulk puid, mis kohta pea tundmatuseeni on muutnud. Nüüd on käinud mulla- ja kruusa- tööd.

Maaüksuse omanik Mati Tatriku sõnul on tegevus pikaks veninud, kuid mitte tema süül. Tegevusõiguse on ta andnud üle Hõbemutter OÜ-le, kes sinna on rajamas tehnikaparki, kel- lel aga dokumentatsiooni ja muu asjaajamine on mitmetel neist mitteolenevatel põhjustel viibinud.

Hõbemutter OÜ juhatuse liige Ennor Lugna kinnitab Tatriku sõnu, et tegemist on tuleva- se tehnika parkimisplatsiga. Pikemad plaanid aga puuduvad näiteks hoonete rajamise ja uute töökatete töölevõtmise osas. „Koeru inimesed töötavad ettevõttes erinevate masinate peal,“ lisab Lugna.

Kuidas kõik peagi välja näha võib, sellega saab tutvuda vallavalitsuses oleval detailpla- neeringult.

Koeru Kaja

Koeru bensiinjamaa taga käivad mulla- ja ehitustööd.

Foto: Terje Truska.

Koeru Projekt jagas raha üritustele

Sellel aastal on pooled Koeru Projekt taot- lusvoorudest möödas. 2013. aastaks oli Koe- ru Projekti rahastamiseks valla eelarves 3040 eurot ja nagu ikka on taotlusvoorused neli: 5. veebruar, 5. juuni, 5. september ja 5. detsem- ber.

Komisjoni otsuse kohaselt rahastati II etapis saabunud taotlusi summas 751.50 eurot ja ra- hastus on kajastatud tabelis.

Suur aitäh kõikidele projektikirjutajatele ning meeldejäävaid hetki üritustel osalejatele!

Annika Aava

Koeru Projekt komisjoni esimees

	Esitaja	Projekti nimi	Rahastamise summa
1.1	Koeru lasteaed Päikeseratas	Eelkooliealiste laste II rahvatantsupidu "Meie päev"	115.00
1.2	Malle Last	Vaimuvalguse klubi V suvepäev "Tunne oma kodukihelkonda"	50.00
1.3	Aino Linnas	Koeru keskkooli poistekoori laulu- ja spordilaager	100.00
1.4	Aino Linnas	Koeru keskkooli lastekoori osalemine Pop-rock laulupeol	100.00
1.5	Liina Ots	Fotonäitus- ja konkurs "Maailm minu silmade läbi"	100.00
1.6	Kirsika Ilmjärv	Koeru kskkooli õpilasesinduse motivatsiooniüritus	150.00
1.7	Kirsika Ilmjärv	Maakaitsepäeval osalemine	86.50
1.8	Koeru naisrahvatantsurühm Allea rühmavanem Elve Kull	Tantsulaager	50.00

Koeru valla 2012. majandusaasta aruanne

Majandusaasta aruanne esitatakse konso- lideerimisgrupi kohta koos AS Koeru Kom- munaaliga, kus vallavalitsuse osaluse määr on 100%. Bilansi maht kokku on 8,9 miljonit eurot (2011. aastal 6,3), tulem 2,26 miljonit eurot (0,12), sealhulgas saadud toetused 3,3 miljonit eurot (0,9). Eelmise aasta suur tulem on põh- justatud saadud sihtfinantseerimisest (kooli ja ambulatooriumihoone soojustamine, Koeru aleviku veevärgi ka kanalisatsiooni renovee- rimine, uue katlamaja ehitus). Laenukoormus perioodi lõpus on 1 190 086 €.

Koeru Vallavalitsuse konsolideerimata bilan- si maht on 5,5 miljonit eurot (2011. a 5,1 mlj eurot), tulem 52 tuhat eurot (-59 tuhat eurot), Laenukoormus 31.12.2012 oli 824 245 €. Aasta lõpu seisuga on laenuvõtmise võime veel 617 tuhat eurot, kuid see sõltub oluliselt likviidses- test vahenditest (panga- ja kassajäägist).

Aastaruande üks põhjaruanne on ka Koeru valla eelarve täitmise aruanne, mis esitatakse 2012. aasta kohta.

Eelarve võeti vastu 23.02.2012. a, eelarve ko-

gumaht oli 3 280 563 eurot.

Kahe lisaelarvega kujunes lõplikult eelarve mahuks kujunes 3 627 180 eurot.

Eelarve tulud laekusid 96,4 %-liselt ja kulutu- si tehti 93,6 %.

Kui tulumaksu laekumise suurenemist pla- neeriti esialgu 2,0%, võrreldes 2011. aastaga, siis aasta lõpuks laekus enam 12,9%.

Investeeringutest teostati 2012. aastal Koeru lasteaia köögi uuendamine (70 366 €), sellest laekub 2013. aastal EAS-lt tagasi 31 995 €, ehi- tati välja jõusaal (13 704 €), parandati valla ga- raaži katus (3 641 €), paigaldati kiriku parklasse sademeveetorustik (7 5601 €), lõpetati Koeru raamatukogu elektrisüsteemi uuendamine (3 834 € (lisaks 2011. aastal 3003 €)). Koeru kes- koolis renoveeriti söögisaal (28 200 €) kööki paigaldati rasvapüüdur (4 740 €) ja uuendati Aruküla mõisa renoveerimise projekti (10 824 €). Tasuti sõiduauto Honda Accord kapitaliren- di väljaostu makse.

CO₂ rahadest soojustati ambulatoorium-ap- teek (155 045 € (2011. a 3 642 €)), keskkooli

vana õppehoone koos võimlaga (387 452 € (2011. a 9315 €)) ja õpilaskodu (161 536 €).

Laenu võeti 447 381 €, see summa anti AS Koeru Kommunaal Koeru aleviku veevärgi ja kanalisatsiooni rekonstrueerimiseks. Põhivara soetamiseks mõeldud laenu 76 807€ välja ei võetud. Põhivara soetamiseks anti raha Koeru Haridus- ja Kultuuriseltsile 21 923 € (tagasi lae- kus 19 728 €) ja Koeru Jalgpallikoolile 12 614 €.

Reservfondi eraldati 14 300 € ja I lisaelarve- ga täiendavalt 24 099 €. Sellest kulutati vallava- litsuse otsustega ära 24 607,83 €, jääk 13 791,17 €.

Koeru Kommunaalil valmis hakkepuidul töötav katlamaja koos renoveeritud soojatras- sodega, tehti töid Koeru aleviku ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemide renoveerimiseks ja laiendamiseks (2,19 miljoni euro eest), projekti lõpptähtaeg on 31.03.2014. aastal.

2012. aasta oli Koeru vallale igati edukas.

Krista Lindermann

Koeru Vallavalitsuse pearaamatupidaja

Kirsika Ilmjärv tõi Järvamaale presidendi võidutule

Raul Reiska ja Kirsika Ilmjärv võidutulega.

23. juunil tõi presidendi võidutule Haapsalust Järvamaale ja andis maavanem Tiina Orastele üle Koeru valla tubli naiskodukaitsja Kirsika Ilmjärv ja türilane veebel Raul Reiska.

Selle aasta 23. juunil Haapsalus toimunud võidupüha paraadi teemaks oli "Väärtused ja traditsioonid". Seda teemat andsid edasi tuletoojad, kes on kodutütardest ja noorkotkastest välja kasvanud Naiskodukaitsja ja Kaitseliidu liikmed.

Paraadil osalesid 11 kompaniid, üks miinipildujarühm, neli tankitõrjerühma, kolm orkestrit ja 15 lippu. Kokku oli rivis 1017 inimest.

Kell 11 tervitas president Toomas Hendrik

Ilves Kaitseliidu üksusi ja Soome külalisüksust.

President saatis peale oma kõnet teele võidutuled.

Kirsika Ilmjärv meenutab päeva: „Saabusime Haapsalusse juba 22. juunil, kui toimus paraadi peaproov. Eraldi tegeleti tuletoojatega, kuna meil oli üsna vastutusrikas ülesanne. Harjutasime ettekannet presidendile lugematuid kor-di.

23. juuni varahommikul toimus Haapsalu lossihoovis tuletoojatele medalite jagamine, mille andsid üle Kaitsväe juhataja kindralmajor Riho Terras ja kaitseminister Urmas Rein-salu. Asetati pärjad ausambale, peaminister

pidas kõne. Piduliku koosviibimist olid tulnud austama kohalolekuga arvukad väliskülalised.

Pikaks jääb kummitama kaks lauset: „Härra president, Järva maakond. Just nii, härra president!“

Edasi liikusime oma kodumaakonda. Maakonna piiril ootas meid lahtine auto ja rohkem kui 20 mootorratast, mis eskortisid meid maleva staapi. Minu jaoks oli selle päeva kõige emotsionaalsem hetk maleva staapi saabumine. Uhke rivi naiskodukaitsjatest oli meid tervitamas. See oli nii võimas! Selliste hetkede nimel tasub elada. See ongi see, miks me seda teeme, miks me panustame vabatahtlikuna kaitseliitlastena, naiskodukaitsjatena, noortejuhtidena.

Türil toimunud pidulikul maakaitsepäeva tähistamisel oli meil suur au anda üle võidutuli meie maavanem Tiina Orastele, kes andis selle edasi maakonna omavalitsusjuhtidele, kes omakorda viisid tule linnadesse ja valdadesse, et just võidutulest saaksid süttida kõik jaanituled üle maakonna. Koeru vallas jõudis meie toodud tuli Salutagusele ja Vaole.

Koerust osales Türil toimunud maakaitsepäeval arvukalt kaitseliitlasi, naiskodukaitsjaid, kodutütreid ja noorkotkaid.

Kokkuvõttes oli see väga eriline kogemus ja suur au esindada Järvamaad, Järva malevat, naiskodukaitsset, noortejuhte ja Koeru valda.“

Koeru Kaja

Koeru ja Kareda valdade ühinemine on päevakorral

Maikuu vallavolikogu istungil tegi Koeru vallavolikogu otsuse, et tuleb teha ettepanek hakata ühinemisläbirääkimisi pidama naaberomavalitsuse Kareda vallaga. Küsisin volikogu esimees Himot Põldverilt, miks seda tehti ja mida soovitakse saavutada.

Himot Põldver: Valdade ühinemine ei ole kuum teema mitte ainult Koerus ja Eestis. Omavalitsuste reformi on aktiivselt läbiviidud nii meie naabrite juures Soomes kui ka Lätis. See on aja märk. Meie tahtest sõltumata toimuvad maailmas globaalsed protsessid, mida meie mõjutada ei saa, mis aga mõjutavad oluliselt meid. Üle maailma toimub globaliseerumine, konsentreerumine ja urbaniseerumine (linnastumine). Kõik muutub järjest suuremaks, väikestel maa valdadel on ühe raskem ja raskem kodanikele kvaliteetset avalikku teenust pakkuda. Paljud omavalitsused Eestis on samuti jõudnud ära tundmiseni, et kohaliku elu saab tulevikus tulemuslikult arendada ainult läbi suuremate omavalitustute. Täna on raskest seisus omavalitsused, kus elab alla 1000 inimese, homme need, kus elab alla 1500 inimese jne. Me peame tunnetama

ja mõistma globaalseid muutusi ja vastavalt sellele püüdma teha meie jaoks paremaid otsuseid. Koeru vallavolikogu ja -valitsuse pingutused Ida-Järvamaa elu edasise korraldamisel tulenevad tahtest mitte ajale jalgu jääda. Kõik, kes on omavalitsuste kõõgi poolega vähegi rohkem kokkupuutunud, ei kahtle selles, et valdade ühinemine on paratamatu.

Miks tehti ettepanek Kareda vallale? Miks mitte ka Järva-Jaani vallale?

H. P: Oleme osalenud ka mitme valla ühinemise grupis, kuhu oli kaasatud ka peale Koeru ja Kareda ka Järva-Jaani ja Ambla vald. Paraku oli siis osapooli liiga palju ning ühist huvi oli raske defineerida. Oleme täna seisukohal, et valutum, läbinähtavam ja vähem halle tsoone kaasa toov on algusetapis kahe valla ühinemine. Kareda kasuks räägib ka asjaolu, et nad annavad endale selgelt aru, et neil tuleb lähiajal kellegagi liituda.

Kas on eeldusi, et ühinemine on positiivne mõlemale vallale või on kummalgi eeliseid?

H. P: Tuleb defineerida mõlema valla tänased huvid ja prioriteedid ning sealt otsida tugevat ühisosa. Kareda ja Koeru puhul on täna see

tugev ühisosa kindlasti olemas. Ma olen täiesti kindel, et Koeru ja Kareda koos on tugevamad kui eraldi olles. Läbi ühinemise tekib puhtalt majanduspõhiseid eeliseid. Eristatakse kolme põhiefekti: mastaabiefekt, mitmekülgussääst ka administratiivkulude vähenemine. Maa keeli võiks selle kohta kaudselt öelda, et „kahekesi on teki all soojem olla kui üks“.

Mida tähendab 18. juunil Kareda vallavolikogu poolt öeldud jah-sõna?

H. P: See tähendab, et algavad sisulised läbirääkimised kahe valla ühinemise osas.

Millised on järgmised tegevused ja millal? Suvepuhkused tulevad ju vahele ning peagi on käes uued valimised. Kaua protsess (läbirääkimised, rahvaküsitlused jm protseduurid) võivad aega võtta?

H. P: Tegevuste juurde tullakse kohe peale suvepuhkusi ning esimesel võimalusel jagatakse rahvale informatsiooni, kui midagi konkreetsemat hakkab välja kooruma. Lühim aeg ühinemiseks on ca pool aastat – see tuleneb seadusandlusest.

Terje Truska

Kooliaeg sai selleks korraks läbi

21. juunil sai tuule tiibadesse taas hulk noori, kel kooliaeg põhi- või keskkoolis otsa sai.

Pidulikul aktusel anti lõputunnistused üle järgmistele õpilastele:

Koeru keskkooli 9.a klassi lõpetasid:

Dan Aava, Paul Aava „4-5“-line, Aleksander Bubenov, Brigita Ivanova, Jaagup Jõe, Anna-Liisa Jürgen, Mattias Mihkelson „4-5“-line, Rauno Neemre, Kuldar Okas, Gerti Pakkonen „4-5“-line, Heli Paluoja „4-5“-line, Elmar Peetsi, Rebekka-Maria Remmelgas „4-5“-line, Rando Talviste, Kristi Veilberg, Ann Vösur. Klassijuhataja: Malle Moora.

Koeru keskkooli 9. b klassi lõpetasid:

Mirjam Aan „4-5“-line, Keith Grauberg, Marc Herman „4-5“-line, Hans-Christian Ilves, Joanna Jürgensohn „4-5“-line, Kelli Kõiva, Karl-Johannes Kõva, Laura Leht mets „4-5“-line, Lennar Leht mets „4-5“-line, Kristen Lööke, Carolyn Mets „4-5“-line, Reigo Neeme. Klassijuhataja: Merike Varik.

Koeru keskkooli 12. klassi lõpetasid:

Madis Bobrovski „4-5“-line, Eleri Flink, Gedrig Galkovski, Kristina Gorbõljova, Kätrin Grauberg – hõbemedaliga, Maksim Kartševski, Kati Karu, Margus Koroljov, Kaspar Kruusalu, Eliise Kõva „4-5“-line, Lisette Leht mets „4-5“-line, Birgit Mets, Nils Niinest, Carl Paakspuu, Heleri Raudsep „4-5“-line, Rannar Remmelgas, Kristiina Schumann, Cätlin Tammi, Keith Tauden „4-5“-line, Steven Tihomirov.

Tuult tiibadesse, Koeru Keskkooli 36. lend!

Koeru Keskkooli 9. a ja b klassi õpilased.

Maastikumäng läks korda

10. juunil toimus Koeru noortemajas ja Laaneotsa laululaval maastikumäng. Kokku oli 5 tiimi: kolm Koerust ja kaks Albust. Võistkonnad jagati erinevatesse vanusegruppidesse: 3 neist oli nooremas vanuseastmes (11–14-aastased) ja kaks vanemas vanuseastmes (15+ aastased). Päev algas koolitusega, milles anti ülevaade HIVst ning narkootikumide, alkoholi ja muude mõnuainete mõjust tervisele.

Pärast koolitust sai liigutud ühiselt laululava metsa ja alustatud maastikumänguga. Kokku oli maastikumängus 17 kontrollpunkti. Päästeameti ennetaja Teele Idavain viis läbi veeohutusosalase kontrollpunkti. Samuti tuli appi politsei ennetustöö spetsialist Malle Hermanson, kes oli endale appi võtnud ka oma tütre Elen Hermansonit. Lasepunkti viis läbi Koeru LSK eestvedaja Endrik Kull. Koeru valla keskkonnaspetsialist Keio Kustavus õpetas noortele prügi sorteerimist. Koeru kultuurimaja direktor viis läbi punkti seoses pärimusaastaga, mis sisaldas huvitavaid küsimusi. Näiteks mida kandsid vanasti tütarlapsed peakattena, kes ei olnud abielus? Muuseumipunkti viis läbi Koeru muuseumi elushoidja ja kultuuritalletaja Uno Aan, kes oli muuseumist võtnud kaasa huvitavaid esemeid ja palus noortel arvata, millega siis tegu on. Lisaks nendele punkti-

dele oli veel lõkke tegemine, liiklusmärkide tundmine, esmaabi, täpsusvisked, vigursõit, esmaabi, viktoriin, miiniväli ja muud huvitavad punktid. Täna kõiki tublisid ja toremaid Koeru noori, kes aitasid kaasa maastikumängu korraldamisel ja olid nõus tegema kontrollpunkti.

Päeva lõpuks kuulutati välja võitjad ja jagati välja auhinnad. Lõpptulemusena võitis üldvõidu Koeru tiim koosseisus: Kadri Kuriks, Madis Bobrovski, Geelika Luik ja Silver Kruusalu, kes saavutasid samuti vanemas vanusegrupis I koha. Kõik neli said rinda kuldse medalid ja auhinnaks Valgeranna seikluspargi piletid, mille väärtus oli ligi 80 € ja samuti said noored endale rändkarika, mis seisab ja ootab juba järgmist aastat Koeru noortemaja kapi peal. Noorema vanusegrupi võit läks Albusse.

Sooviksime tänada ka toetajad: Koeru Apteek, AS Natural, Valgeranna Seikluspark, Matkapesa, Vao Viburada, E-piim, One kondoomid ja Koeru kultuurimaja. Pärast auhindade jagamist sai ühiselt grillitud ja juttu aetud. Üritus sai palju head tagasisidet ja korraldajatel on plaanis jätkata üritusega ka edaspidi.

Hannes Linno

Õpilasmalev tegi tööd

Õpilasmaleva tööperioodil 17. juunist kuni 1. juulini tehti Koerus ära hulga tööd. Õpilasmalevas osales 14 tubli ja töökas noort vanuses 13–18.

Malevlased on teinud tublit tööd, mida võib märgata ka Koeru vahel liikudes. Oleme rohinud lillepeenraid, katnud peenrad multšiga ja teid pühkinud. Oleme korrastanud ka laululava ja kalmistu teed. Osaliselt on tehtud vallamaja ees uued parkimisjooned, noortemaja seinad seest on saanud uue ilusa ilme ning ausera platsile on istutatud uued ja ilusad lilled. Oleme teinud koristustöid ka Järva PM territooriumil. Kuna tegemist on siiski töö- ja puhkelaagriga, siis oleme käinud ekskursioonil Kumas ja vibu laskmas Koeru viburajal Abajal.

Malevlasi tänati 2. juulil väljasõiduga Valgeranna seiklusparki. Suur tänu tublidele maleva kasvatajale Sandra Rusile ja keskkonnaspetsialistile Keio Kustavusele.

Selleks aastaks lõpeb töömalev küll ära ja noored hakkavad suve nautima, kuid malev jätkub juba uuel aastal uute tegudega.

Hannes Linno ja Liina Ots

Koeru hariduselu VI

Rahvaharidus 1880. aastate koolireformi järel

1880. aastate teisel poolel algas Eesti koolides uus ajajärk. Pärast Aleksander III trooniletulikut hakati seadustega muutma balti-aadli eesõigusi. Uue poliitika elluviijaks oli Eestimaa kuberner S.V. Sakhovskoi (kuberner a. 1885–1894). Koolikorraldust hakkas juhtima õpperingkonna kuraator M.V. Kapustin.

1885. a keisri ukaasiga allutati Liivi- ja Eestimaa rahvakoolid ja õpetajate seminarid Vene rahvahariduse ministeeriumile. Jaanuaris 1887 kinnitati Tartu õpperingkonna rahvakoolide järelevalve eeskirjad. Õpperingkonna kuraator kolis Tartust Riiga – siit alates oli Riia õpperingkond. Ametlikus keeles hakkas ühe-klassiline kool, kus käidi kolm talve, kandma vallakooli nimetust ja kaheklassiline ministeeriumikooli nimetust.

Emakeeles lubati õpetada ainult usuõpetust, kirikulaulu ja eesti keelt. Kasutusele võeti haridusministeeriumi poolt lubatud programmid, õpikud ja õppevahendid. Kooliõpetajate ametisse võtmine ja vallandamine oli rahvakoolide inspektori ülesanne.

Rüütelkond, kartes oma võimu nõrgenemist, tegi 1887. a suvel omapoolsed ettepanekud, et Vene keskvoimu eeskirju pehmendada, kuid tsaarivalitsus oma eesmärkidest ei loobunud. Oli alanud Eesti hariduselu venestamine.

Eesti Postimehes ilmus dets. 1887. a Riia õpekuraatori ringkirja selgitus eesti keeles. Teatati, et vene keel tuleb koolidesse õppekeelena kahe aasta pärast (1890. a). Selle aja jooksul pidid koolmeistrid keeleoskuse omandama ja igas koolis 6 tundi vene keelt õpetama. Vähesed õpetajad oskasid vabalt vene keelt. Korraldati kohalikke kursusi või täiendati keeleoskust iseõppimise teel. Näiteks Väike-Maarja ümbruse kooliõpetajad alustasid keele õppimist 1889. a kihelkonnakooli õpetaja juhtimisel. 1891. aasta sügisel ühtlustati koolides õppetöö. Vallakoolis oli nooremas ja keskmises jaos (klassis) nädalas 33 tundi, vanemas 30 tundi. Õppetöö kestis 15. oktoobrist 15. aprillini.

Peatähelepanu pöörati vene keelele (7–8 t nädalas), usuõpetuse (6 t) ja aritmeetika (6 t) õpetamisele. Eesti keelt õpetati 5 tundi nädalas, laulmist 3 tundi, võimlemist poistele 2 t ja samal ajal käsitööd tütarlastele 2 tundi. Geograafiat õpetati 2 tundi, ikka vene keeles! Koolis pidid käima kõik 10–13-aastased lapsed kolm talve. 1893. a lõpul saadeti kõikidesse koolidesse näidistunniplaan. Õppetöö pidi algama hommikul kell 9.00.

Harjumaa koolidele saadetud tunniplaan nägi välja järgmine:

1. tund usuõpetus (piiblitlugu, katekismus)
2. vene keel
3. matemaatika
4. eesti keel või kalligraafia
5. vene keel / geograafia
6. võimlemine P /käsitöö T – 2 x nädalas
7. laulmine 3 x nädalas

Koolipäev lõppes kell 16.00. Kaugemal elavad lapsed elasid internaadis, hilissügisel ja südalvel ööbisid koolis ka lähemate küladelapsed.

Esmaspäeva hommikul sõidutati lapsed hobusega kooli, kaasas leivapäts, liha, vitsikuga kartuli-või jahuputru ja lähker hapupiimaga. Leivakotid seisisid koolitoa sahvris. Hea oli, kui

õpetajaproua keetis lastele teed. Laupäeval lõppesid tunnid keskpäeval.

Vallakoolis oli kolme klassi peal üks õpetaja. Koolidesse jõudsid venekeelsed õpikud. Eestikeelsetest jäid käbele piiblitlugu, laulik, C.R. Jakobsoni „Kooli lugemise raamat“ ja H. Eineri „Lühikese eesti keele õpetus rahvakoolidele“.

Pearõhk oli emakeeles soraval lugemisel ja ümberjutustamisel. Raamatus esinenud luuletused tuli pähe õppida. Harrastati ka raamatutekstide vihikusse ümberkirjutamist. II ja III jao lastele tuli õpetada Venemaa geograafiat.

Vene keelt läks vaja edasiõppimiseks ja ametlikus asjaajamises. Keeleoskus kergendas noormeeste sõjaväeteenistust.

19. sajandi lõpul hakati rajama kooliaedu ja õpetati aiatööd.

1896. aastal keelati koolides kehalised karistused, õppetöö kontrollimiseks võeti kasutusele klassipäevikud.

20. sajandi alguseks olid koolides ranged sisekorra eeskirjad. Igas koolitoas pidi olema õpetaja laud, koolipingid, kapp raamatute hoidmiseks, seinakell, gloobus, suur jalaga arvelaud, Venemaa Euroopa osa, Palestiina ja poolkerade kaart.

1905. aasta revolutsioonist vapustatud tsaaririik oli sunnitud tegema järelandmisi. Rahvas nõudis emakeelset õpetust ja mitmed vallavolikogud võtsid vastu otsuse venekeelse õpetuse kaotamise kohta.

1906. aasta kevadel anti luba emakeelsete erakoolide asutamiseks. Nii asutati 1908. aastal Koeru haridusseltsi kool. Sügisel 1906 tuli Riia õpperingkonna ringkiri, mis lubas algkoolide kahel esimesel õppeaastal õpetada eesti keeles. 1907. aasta sügisest aga uus õppekord nõudis, et vene keelt tuli õpetada 10 tundi nädalas. Poistele mõeldud turnimise sisuks oli algeline riviõppus venekeelsete käskluste saatel.

Mitmes vallakoolis pandi tööle kaks õpetajat. Nooremad meesõpetajad võeti I maailmasõtta, mistõttu suurenes naisõpetajate osatähtsus. Koerus ja ümbruskonna koolides said tööd pedagoogiliste kursuste lõpetajad-naised:

Elfriede Murakas (Elli Ilomets) (Vahukülas);
Wilhelmiine Söster (Koeru haridusseltsi koolis);

Alma Purk ja Linda Peterson (Rõhul); Ksenja Indrikson-Lenk (Koeru kroonukoolis); Hilda Treufeldt ja Olli Reinson (Koeru algkoolis).

Aastatel 1885–1910 ehitati Eestis 285 uut vallakoolimaja, neist Koeru kihelkonnas: Aruküla (ehit.1899); Preedi (1888); Visusti (1884); Udeva-Kallaste (1888); Vahuküla(1915); Tudre (1903); Kalitsa (1909); Koerus Meederi maja (1912); Rõhu (1914).

1915. aasta kevadest kehtestati koolikroonika kirjutamise juhend. Selleks olid kindlad nõuded: õppetöö algus ja lõpp; õpetajate nimed ja õpilaste arv; uued õppeained; koolipeod; ühistlustus; puude istutamine; õppekäigud; ekskursioonid; kooli majanduslik olukord; nakkushaiguste levik ja kooli tervishoid.

Kooli ja õpetaja autoriteet maarahva hulgas oli suur.

Herbert Last

Allikas : Eesti kooli ajalugu 2. köide, Tln, 2010, (1860. aastaist 1917. aastani) (Koost. ja toim. E. Laul)

Loomelaev Aruküla pargis

Täiesti ootamatul kombel sai 9. juuni õhtul Koerus, Aruküla mõisa pargimurul maha peetud 12. Koeru Hoolaöö, alapealkirjaga LOOMELAEV. Tegelikult muidugi ei olnud see hoolaöö, vaid Kristiina Ehini ja Silver Sepa autoriõhtu. Tutvustati kummagi autori äsjailmunud teoseid. Kontsert oli aga lahendatud vabalaval ülesastumise võimalusega ja nii kuukski, et antud laulu-luuleõhtu vastas kõikidele hoolaöö parameetritele.

Esinejaskond kujunes suisa rahvusvaheliseks ja suurim heameel oli sellest, et kõikide üllatuseks astus lavale ka väga armastatud laulik Mari Kalkun, kes oli äsja maha saanud magistritööga Sibliuse Akadeemias. Usun, et õnnitlete teda siinkohal koos minuga.

Pea tunnustama, et seekordne hoolaöö oligi kõige sarnasem minu algsele ideele - laulda suveööl ümber lõkke omaloodud laule ja ühineda muusikalises rõõmus. Esimene kogemus aga taolist üritust aastal 1996 korraldada lõppes tõdemusega, et ilma peale ei saa meil iialgi kindel olla. See õhtu oli aga tõepoolest unistuste ilmaga ja isegi sääski oli kokku kümme tükki ning nemadki tegelesid peaasjalikult kaasalaulmisega.

Thea Kristal
muusikanautleja

Koeru kiriku altari-ruum on remondis

Veidi enne jaanipäeva algasid Koeru kiriku altariruumi remonditööd. Tööd plaanitakse lõpetada 22. juuliks kiriku õnnistamise 725. aastapäevaks. Altarimaali taastamine võtab rohkem aega.

Kirikuõpetaja Lea Heinaste sõnul oli juba varasemalt aru saada, et midagi on põrandaga lahti, kui oli tunda, et põrandalauad kõiguvad. Ülesvõtmisel selgus, et altariruumi puittaladel on kuivmädanik. Muinsuskaitseamet Järva-maa vaneminspektori Tiit Schvede arvamuse kohaselt tuleb uus põrand teha lihvitud paeplaadist, mille kestvus on puidust mitmeid kordi pikem.

Põnevamalt poolelt leiti kiriku põranda alt üks pealuu ja piirmüürid. Lea Heinaste arvamusele võib kiriku põranda alla olla maetud mõisnikke ja koguduse liikmeid. Uuringuid ja järelevalvet teeb Koerus arheoloog Tõnno Jonuks OÜst Muinaslabor.

Põrandavahetustööd teeb Harjumaa Restauraator, nende tööde maksumus on 40 000 eurot, mis pärineb riiklikust pühakodade programmist. Tööd on kavas lõpetada juba juuli lõpuks.

Lisaks põranda korrastamisele on plaanis altarimaali taastada. Need tööd saavad alguse, kui põrand on vahetatud, sest maal tolmu ei kannata. Selle töö, mis maksab umbes 6000 eurot, maksavad kinni Koeru vald ja eraannetajad.

JT/ KK

Koeru Kapa tulemustest

Koeru kultuurimaja ja spordiklubi korraldasid Aruküla pargis 22. juunil üle mitme aasta ühe tore päeva, muuhulgas mängiti võrkpalli. Võrkpalli võistlusel Koeru Kapp osalesid sel korral kuus võistkonda, soovituslik oli, et ühes võistkonnas oleks 2 naist ja 4 meest. Mängiti 2 geimi 25 punktini. Palli mängule kulus lausa 6 tundi, vaatamata sellele, et mängiti kahel platsil.

Osalesid võistkonnad: Koeru sovhoos, Majak, Koeru 80, Koeru Noored, Järva-Jaani ja Politsei. Võrdselt 7 punkti said võistkonnad Majak ja Politsei, kuid

otsustavaks sai omavaheline mäng ja esikoha noppis Majak. Kolmandaks tuli Koeru sovhoosi võistkond, kus kahjuks ei olnud naisi, aga see-eest olid neil väga vahvad särgid. Neljandaks tulid Järva-jaanikad, viiendaks Koeru 80 võistkond ja kuuendaks Koeru Noored.

Pealtvaatajaid ja kaasaelajaid oli sel võistlusel oodatust rohkem – spordiklubi loodab, et pakkusime kõigile ühe lõbusa päeva!

Koeru SK nimel
Jaanika Aava

Kergejõustiklased Järva suvemängudel

8. juunil toimusid Türi 7. Järva suvemängud. Koeru vald oli esindatud 36 sportlasega. Koeru oli esindatud järgmistel spordialadel: kergejõustik, meeste võrkpall, mälumäng, petank, orienteerumine, rattakross ja juhtide kolmevõistlus. Kergejõustikus saavutati võistkondlik 2. koht, orienteerumises ja jalgrattakrossis saavutati võistkondlik 3. koht, mälumängus 5. koht, meeste võrkpallis 7. koht ja juhtide võistluses esindas Koeru valda vallavanem Triin Pobbol. Üldarvestuses võitis võõrustaja Türi vald. Koeru vald saavutas I grupis suuremad omavalitsused üle 2000 elaniku II koha, järgnedes Türi ning edestades Paide linna ja Ambla valda. Koeru Spordiklubi tänab kõiki Koeru valda esindanud sportlasi.

Nendel suvemängudel oli meie edu-

kaim ala kergejõustik, kus saavutati teine koht. Individuaalselt võitsid B-vanuseklassis esikohti Voldemar Komarov kettaheites (30.76), Johanna Ilves 100m jooksus (12,6), kuulitõukes (10.22) ja kettaheites (31.06), Lishanna Ilves kaugushüppes (4.61) ja kõrgushüppes (1.45). A-vanuseklassis võitis Dan Aava 1500m jooksu (4.46,6). Naiste arvestuses oli Deivi Teppan esimene 800m jooksus (2.34,6) ja Ave Lagenõmm kaugushüppes (4.79). Kõige kiirem oli ka meie valla 10x60m pendelteatejooksu võistkond. Hõbe- ja pronksmedaleid võitsid oma vanuseklassis ka Aliis Jürgen, Nele Neeme, Rasmus-Andreas Roosioks, Tevon Voltenberg ja Vahur Palu.

Jaak Tammik
Toomas Aan

TV 10-olümpiastarti sarjas esikoht

Ka sel aastal õnnestus Koeru KK võistkonnal vabariiklik TV 10-olümpiastarti sari väikeste koolide arvestuses võita. Finaaletapile Rakverre mindi liidrina, kuid pisut murelikult kuna vanemate poiste esinumber Mehis Neem ning nooremate tüdrukute parim Elin Looke pidid terviseprobleemide tõttu kõrvale jääma. Vanemate tüdrukute seas troosis vigastust ka Johanna Ilves. Tugeva võitlejana tuntud Johanna tegi ikkagi suurepärase võistluse ja isiklike rekordite lähedaste tulemustega kogus kõigi aegade 11. punktisumma ning saavutas 2. koha. Tubli tulemus on ka noorema õe Lishanna Ilvese 10. koht. Nooremate poiste seas oli meie parim Elmar Braks, kes suutis finaaletapil palliviskes koguni

alavõidu saada. Haigestunud esinumbreid omas vanuseklassis asendasid edukalt Kirke Grünmann ja Valdi Jalast. Mõlemad tegid mitmel alal isiklike rekordeid, suutsid ebaõnnestumisi vältida ja kogusid kooli jaoks väga vajalikud punktisummad. Võiduauhinnaks seegikord 900 eurot kooli spordivarustuse täiendamiseks. Erinevatel etappidel kuulusid lisaks eelpool nimetatutele kooli võistkonda veel Kätlyn Tamm, Kaisa Timm, Lia-Maria Karlsfrei, Karin Kulp, Marek Koroljov, Kristjan Ilmjärv, Jarl-Joosep Ilves, Kerdo Kuldner, Cren Jürgen, Janno Uusmaa, Raino Kanne, Asko Laansalu ja Mark-Hubert Heil.

Toomas Aan

Spordist lühidalt

Koerukate kiired jooksud Rakveres

Tugeva konkurentsiga Rakvere Ööjooksu 10 km distantsil suutis koguni kolm Koeru meest joosta esikümnesse. Parim oli uue valla rekordiga Hardo Reinart (33.09), Bert Tippi saavutas 8. koha (34.10) ja Rauno Reinart 9. koha (34.15). Nädal hiljem oli Rauno Eesti Karikavõistluste 3000m distantsil seitsmes ajaga 9.34,48.

Auhinnakohti Järvamaa noorte kergejõustiku mitmevõistlusel

Järvamaa noorte TV 10-olümpiastarti maakonna finaalis oli meie edukaim Lishanna Ilves, kes võitis vanemate tüdrukute 8-võistluse. Oma vanusegrupis võitsid teise koha karikad Elmar Braks, Kirke Grünmann ja Krislin Päri. Kolmanda punktisumma kogus Raino Kanne.

Koeru SK kergejõustiku viievõistlus

Sel aastal võitis mitmekülgseima kergejõustiklase tiitli Bert Tippi (2401 punkti). Tugevat konkurentsi pakkus talle parim koolinoor Dan Aava (2304 punkti). Naistest kogus parima summa Deivi Teppan (2321 punkti).

Toomas Aan

Tänuõnad

Puhmu küla avatud päev oli imekna ja rahvarohke, väga hea korraldusega, väga huvitavate seminaritundidega. Tänuõnad teile, Ene Sass, Heldur Tombak ja Uno Aan ning paljudele teistele abilistele.

**„Hulk aega läinud edasi
Ta kulgu me ei peatada saa...
Me soovime, et oleks teil tervist,
Oleks sõpru, kes toetavad teid...
Et üksindust tunda ei tuleks
Et oleks, kes ikka sind kuuleks,
Kellel korda su eluke läheks...
Oleks taevaste inglite kaitset
Oleks jõudu ja päikesepaistet.**

**Külapäeval osalejad,
endised külaelanikud
Evi Peil (Grauberg),
Elvi Tatrik (Elbrecht)**

Vaimuvalguse klubi V suvepäeval

Traditsioonilises suveürituses osalejad said hea ülevaate Rakke valla vaatamisväärsustest ja kultuuriloost. Esimene peatus oli Puhmu külas Helene Selter-Hallimäe isakodu juures. Siin oli pedagoogi, astronoomi ja luuletaja Roopi Hallimäe teine kodu, kus ta ka suri 3. juulil 1969.a. Rakkes oli giidiks kohaliku muuseumi juhataja ja koduloolane Antti Ilomets. Uudistati muuseumi neljas toas huvipakkuvaid eksponaate ning koolituba. Kuulsuste toas sai mõistetavaks Piibe mõisais sündinud maailmakuulsa K. E. von Baeri teaduslik tegevus. Peatuti ka helilooja Ferdinand Mühelhauseni elumaja juures, kus lauldi tema populaarset laulu "Vaikne kena kohakene". Tänavu möödub 130 aastat näitekirjaniku ja teatrikriitiku Hugo Raudsepa sünnist. Tema äriteenija aega (1901–1906) Rakkes meenutab mälestuskivi kauni purskkaevu juures. Fotograafi lääts tabas kogu 14-liikmelise raamatuseõprade grupi veemängu ees. Meenutati ka Marta Sillaotsa kirjanduslikku tegevust Rakke raamatukogu ees. Talvel oli sisukas „Kevade“ õhtu

raamatuklubis, nüüd jäi koerulaste lilekimp kunagise elumaja künkale, kus Oskar Luts 1907. aastal alustas oma „Kevade“ kirjutamist. Lõunatunni veetsime Emumäel, julgemad ronisid ka 21 m kõrgusele torni tippu. Sealt kostis Thea Kristali võimas „Jaaniko“, all pingil puhkajad aitasid kaasa. Mäe jalamil peeti ka piknik, toidukorvid tühjenesid kiiresti. Kultuurialeed, kus olid eksponeeritud küla- ja kultuuriseltsidele pühendatud looduslikust materjalist kujud, tutvustas Salla seltsielu eestvedaja ja looduskujude looja Ando Kuntro. Kuidas Salla küla on elule ärganud ja vanu hooneid taastatakse, seda näitas Vaimuvalguse rahvale jällegi oma kodukoha patrioot. Salla külas ja Rakkes on paljud ajalooliste kultuuri- ja koolimajade asukohad korralike infotahvlitelga tähistatud. Kõik osavõtjad said sellest kaunist suvepäevast meeldiva elamuse ja usu, et kui me väga tahame oma maaelu edendada, siis see ka õnnestub.

Malle Last

Karap ja Vusserid sõitsid Bulgaariasse tantsufestivalile

Kolm rahvatantsurühma: Karap ja Vusserid Koerust ning Sargvere/Koigi Vallatsi esindavad Järvamaa rahvusvahelisel noorte folkloorifestivalil Bulgaarias Primorskos. 45-minutilise kava jooksul astuvad rühmad üle eraldi ja üheskoos ning 13 päeva kestval reisel ja festivalist osavõtul paremaid ei selgitata. 10 aastat korraldatud sündmusel esinevad erinevad folkloorirühmad ning eesmärk on täita suvituslinn mitmekülgse kultuuriga ja luua sõprussuhteid.

JT/KK

Juuli Koeru kirikus

Pühapäeval, 7. juuli kell 11.00 jumalateenistus pastoraadis. Kell 19.00 palvus-kontsert Mustamäe Maarja-Magdaleena kiriku ehitamise toetuseks kirikus.
Pühapäeval, 14. juuli kell 11.00 jumalateenistus pastoraadis.
Pühapäeval, 21. juuli kell 11.00 jumalateenistus pastoraadis.
Esmaspäeval, 22. juuli kell 18.00 Koeru Maarja-Magdaleena kiriku pühitsemise 725. aastapäeva jumalateenistus kirikus.
Pühapäeval, 28. juuli kell 11.00 jumalateenistus kirikus.

KULTUURIPÄRANDI
AASTA 2013

2013. aasta on kuulutatud kultuuripärandi aastaks. Avaldame sel aastal Koeru Kajas Koeru kandi rahvapärimsi ja lugusid, mille otsib välja Juta Rundu.

REBANE KIRJAB HUNDI KASUKAT

(Koeru khk, murdesõnad ja –vormid tekstis säilitatud.)

Vanemuine*, kui hunt ja rebane on alles sõbrad old ja linnud ja inimesed kõik alles ühte keelt on kõnelend, ühte jaalt* on jaalitsenud, siis sündind mõndagi lugu, mis veel naeru ja nalla on sünnitand ja mis meie aani on ulatand. Hunt ja rebane old alles sõbrad mehed ega ole veel vihavaenu nende vahel old. Aga kis on kelmi sõber ja keda kelm sõbraks piab? Sial juhtund ühekorra mardipääva aal kena lugu, mis hundi mundre eluks aaks on ära rikkund ja rebasega igavesti vihameheks teind.

Reinu-isal old mardipääva aal ilus kasukas seilas, mida ta alles Ülenurme onu juures oli ömmelda last, kus hundil old alles oma vana sauakarva* hall vammus seilas. Rebane juhtund oma uue kasukaga hundi vasta metsa all ja hunt teretand rebast ja küsind kohe rebase kääst: „Kuule, Rein-vennikene! Kust sa selle ilusa kasuka said?“

Rebane põigand* siia ja sinna, nagu ikke kelmi viis on. Hunt aand ikke rebase piale ja ööld: „Kuule, va vennikene, hea sõber, ole ikke mees ja aa mehe juttu, reagi, kust sa ta said, ma lähän toon omale koa.“ Rebane aand pia viltu, mõeld ja ööld: „Jaa, metsaisand, kui sa omale koa nii ilusad kasukad tahad soada, tule, ma teen sulle koa nii ilusa kasuka. Ma olen nüid õppind reatsep, ma olin sui otsa Tuuslas*.“

Rebane viind hundi metsa ühe suure laia heinakuhja juure. Karjaste tule-ase old alles sial kuhja ligidal, kus karjatsed päeva olid tuld teind, ja tuletukid lõkatand alles põleda. Rebane ööld hundile: „Mine siia heinakuhja otsa ja vahi üksisilmi taeva poole ülesse sõnnikaua, kui ma alt lausun*. Aga hoi, et sa enne alla ei voata, kui ma sind käsin; siis saad ka omale uue ilusa kasuka. Aga hoi, et sa alaspidi ei voata, siis rikud kohe kirjad ja karvad ära.“

Hunt ronind heinakuhja otsa, istund maha ja vahtind üksisilmi taeva poole, et las nüid rebane lausub uut kasukat. Rebane läind karjaste tule jaare*, võtt tuletungla ja läind kuhja alla, pobisend isi ja käind ümmer kuhja ja pist kuhja ümmerringi põlema. Suitsuhais läind hundi ninasse, hunt hüind: „Mis sa teed sial, sa pistad heinakuhja põlema?“

Rebane üteld: „Ole vaid, ole vaid, kirjad siginevad, kirjad siginevad, seda viisi teeme kirjasi.“

Tuluk aga läind möda kuhja külge ülespidi ja hakkand juba hundi nahka tuliseks kütma. Ei hundil ole änam aega old kirjased sigitada ega kedagi. Hunt ööld: „Ossa kurjategija, või sa tahad mind ära põletada! Ma so murran!“

Hunt joost ikke siia ja sinna, kuhja otsest ei soa änam maha, igal pool old tuli ees. Viimaks hunt-vennike joost tuest läbi ja hüppand kuhja otsest maha, põletand aga oma jalad ja kõrvetand karva ära ja põdend jalgu mitu aega. Rebane old aga ammu padrikusse pand punuma, võta rebane kinni!

Teine kord soand hunt rebasega kokku ja üteld: „Kuda sa, kurjategija, mind petsid, sa tahtsid mind lausa ää põletada? Voata, võrukael, kuda mo kasukas nüid kõrvend on!“

Rein kost: „Ega mina, vennike, taht, aga mis sa ennaegu kära tegid. Sul poleks häda kedagi old, kirjad siginesid parajasti, noh, sa hakkasid karjuma ja mo nõidusevägi oli kohe ots ega aidand lausumene ega keegi. Nõnna rikkusid sa isi oma kasuka ää. Es-ma* üteld sulle: ole vaid, vahi ülespidi, aga või sa kuulasid!“ Ja isi karand lipsti metsa, võta veel kinni.

Nõnna jäänd rebasel õigust ülegi. Mine veel kelmi kääst katet kuulama või varga juurest piavarju, jääd sestki ilma, mis sul enne on old!

Sest aast ei salli änam hunt rebast ja vihkab teda alati.

* Vanemuine – vanal ajal, ennemuiste * jaalt – häält * sauakarva – savikarva * põigand – puigelnud

* Tuuslas – kohanimi * lausun – sõnadega nõiun * jaare – äärde

* es-ma – eks ma

Hans Anton Schultz < Jaagup Peil, 65 a. vana. Koeru (1896) „Eesti muinasjutud.“ Koost. V.Määlk, I. Sarv, R. Viidalepp. Tln., 1967, lk. 16.

Koeru valla üritused suvekuudel

JUULIKUU

KULTUURIPÄRANDIKUU KOERU VALLAS

6. juuli kell 10.00–18.40 külastusmäng „Unustatud mõisad 2013“ Aruküla mõisas. Igal täistunnil giidiga jalutuskäik. Külastustasud: pered 3.20 €; täiskasvanud 1.60 €; õpilased, pensionärid 0.90 €.

6. juuli kell 11.00 retk Koeru kihelkonna haridus- ja kultuuriradadel. Registreerimine bussiretkele Koeru raamatukogus.

7. juuli kell 10.00–18.40 külastusmäng „Unustatud mõisad 2013“ Aruküla mõisas. Igal täistunnil giidiga jalutuskäik. Külastustasud: pered 3.20 €; täiskasvanud 1.60 €; õpilased, pensionärid 0.90 €.

14. juuli kell 12.00 Kultuurilooline jalutuskäik „Igal kohal oma lugu“ Koerus.

14. juuli kell 9.00–15.00 laat Koeru kultuurimaja juures. Info tel 5805 1915.

17. juuli kell 12.00–19.00 krokodillide ja reptiilide näitus Koeru kultuurimajas.

Näitusel ehitatakse välja ülihuvitav väljapanek, kus lisaks suurele hulga krokodillidele saab näha ka teisi erinevaid roomajaid, kilpkonni, madusid ja ämblikke. See ekspositsioon on hariv ja põnev vaadata igapähele. Sissepääs täiskasvanutele 5 € ja lastele 3 €.

20. juuli kell 10.00–17.00 mesinike vabariiklik suvine teabepäev Koeru kultuurimajas „Mesilaste aretus ja varroatoos“. Loengute korraldamist toetab Euroopa Liit Eesti riikliku mesindusprogrammi raames. Loengud on tasuta, lõunasöögi eest tuleb tasuda (6 €). Täpsem info ja registreerumine veebilehel www.mesindusprogramm.ee või tel 5341 4067.

Kohapeal värske mee, mesindusinventari ja mesilasemate ning ettetellimisel mesilasperede müük.

21. juuli kell 12.00 Kultuurilooline jalutuskäik „Igal kohal oma lugu“ Koerus.

22. juuli kell 18.00 Koeru kirik 725 madlipäeva kontsert-jumalateenistus Koeru kirikus

6. juuli kell 10.00 – 18.40 külastusmäng „Unustatud mõisad 2013“ Aruküla mõisas. Igal täistunnil giidiga jalutuskäik. Külastustasud: pered 3.20 €; täiskasvanud 1.60 €; õpilased, pensionärid 0.90 €.

27. juuli kell 12.00 47. VÄINJÄRVE VEEPIDU Väinjärve ääres. Peaesineja ansambel Karavan.

28. juuli kell 10.00–18.40 külastusmäng „Unustatud mõisad 2013“ Aruküla mõisas. Igal täistunnil giidiga jalutuskäik. Külastustasud: pered 3.20 €; täiskasvanud 1.60 €; õpilased, pensionärid 0.90 €.

AUGUSTIKUU

3. august kell 16.00 KOERU VALLA KÜLADE PÄEV Ervita külas 16.00 külade päeva avamine.

Külade tekke legendid (kuni 5 minutit). Etteasted küladelt.

Seltskondlikud võistlused ja mängud

Koeru valla mälumäng

Laste- ja noorteprogramm

19.00 Tantsuks ansambel NAPSITRALLID

Öölaulupidu

Päevajuhid Toomas Tammik ja Kirsika Ilmjärv.

7. august kell 11.00–14.00 DOONORIPÄEV Koeru kultuurimajas.

10. august kell 10.00–18.40 külastusmäng „Unustatud mõisad 2013“ Aruküla mõisas. Igal täistunnil giidiga jalutuskäik. Külastustasud: pered 3.20 €; täiskasvanud 1.60 €; õpilased, pensionärid 0.90 €.

11. august kell 18.00 Sumeda suveõhtu kontsert Koeru kirikus. Esinevad Maarja-Liis Illus ja Peeter Rebane. Täispilet 7 €, sooduspilet 5 €. Pääsmed müügil tund enne kontserti kohapeal.

18. august kell 9.00–15.00 laat Koeru kultuurimaja juures. Info tel 5805 1915.

Info ürituste kohta: <http://koeruvv.ee/index.php/uritusedesilehel/urituste-kalender>

Õnnitlame juulikuul jubilarid!

96 Olli Kraav	21.07.1917	Koeru
90 Valentina Ristorg	15.07.1923	Vahuküla
89 Aino Hallika	27.07.1924	Koeru
85 Armilde Bremet	02.07.1928	Preedi
84 Heino Savan	04.07.1929	Abaja
82 Eve Ilmi Hiie Veste Pensa	10.07.1931	Ervita
75 Aavo Norden	09.07.1938	Kuusna
75 Hilje Pärnsoo	10.07.1938	Koeru
75 Viivi Kanal	29.07.1938	Vao
70 Elvi Avarmaa	07.07.1943	Rõhu
65 Eduard Laidinen	14.07.1948	Vao
65 Tiit Uljas	17.07.1948	Koeru
65 Ene Veibel	29.07.1948	Koeru
65 Evi Pihtlakas	31.07.1948	Koeru
60 Helgi Kaldas	11.07.1953	Koeru
60 Eevi Randmaa	20.07.1953	Koeru

Õnnitlame augustikuul jubilarid!

94 Meeri-Miralda Volter	13.08.1919	Koeru
90 Elise Uljas	26.08.1923	Koeru
88 Toini Ijavoinen	13.08.1925	Väinjärve
87 Ella Kallasmaa	30.08.1926	Koeru
86 Emilie Kivik	03.08.1927	Salutaguse
85 Aino Põldver	30.08.1928	Koeru
84 Ilse Kopti	25.08.1929	Vao
81 Ruth-Milvi Mandri	10.08.1932	Koeru
81 Eino Kabanen	16.08.1932	Koeru
80 Elve Rääk	07.08.1933	Koeru
75 Jüri Murakas	12.08.1938	Koeru
70 Eino Pimpernell	07.08.1943	Vao
70 Uno Tamm	19.08.1943	Koeru
70 Virve Kluust	25.08.1943	Salutaguse
65 Nadežda Allikmaa	07.08.1948	Koeru
65 Mari Rosental	12.08.1948	Ervita
65 Helju Grünthal	13.08.1948	Väinjärve
65 Hans Ööpik	18.08.1948	Aruküla
60 Rein Pullinen	03.08.1953	Aruküla

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvööndis.
Tel: 56 111 900

Tartu mets
ostab
metsakinnistuid

Teeme teile parima pakkumise!

tel 5557 7007
www.tartumets.ee

Autod suveks särama!

Autode poleerimine, vahatamine, keemiline pesu jne.

Info: tel 555 99393 ja marek@koeruauto.ee

Teenused ja hinnad kodulehelt www.koeruauto.ee

Meie hulgast on lahkunud

ANNE RÄÄK
17.09.1955 - 10.06.2013

VELLO STARAST
19.02.1938 - 20.06.2013

Pottsepatööd ja looduskivi paigaldus.

Materjal, transport meie poolt.
Tel 5803 3448, Ain.

www.ahjudjakaminad.ee

KOERU KAJA

Väljaandja
Koeru Vallavalitsus,
73001 Paide tee 5
Tel 384 6300

Tiraaž 450
Toimetaja: Terje Truska
Koeru.Kaja@gmail.com
Tel 5650 9963.

Toimetajal on õigus kirju ja teisi kaastöid nende selguse huvides lühendada ja toimetada.

Trükk ja kujundus
OÜ Vali Press

Põnevad tegevust maal ja vees kogu päevaks!

47. VÄINJÄRVE VEIPIIDU

27. JUULI 2013

PÄEVA JUHIB TONIS MÜLLING

KARAVETE JÕUJAAM

7.00 KALAPÜÜGIVOISTLUS
12.00 ÄRÄMININE
KALAPÜÜGIVOISTLUSE AUTASUSTAMINE
12.15 RANNAVÕRKPALL, RATTAVÕISTLUS
13.00 -14.00 VOISTLUSED LASTELE
13.00 -16.00 LASKMISE VOISTLUSED
14.00 -19.00 MAANTEEMATI LIIKLUSOHUTUSPROGRAMM
14.00 ÜMBER JÄRVE JOOKS
14.05 JOOKSUVÕISTLUS LASTELE
15.00 LUMMISVOISTLUS LASTELE
16.00 ÜLE JÄRVE LÜHMINE
16.30 AUTASUSTAMINE
17.00 DEMONSTRATSIIVNE VETELPÄÄSTEKOERTEL VEEPÄÄSTE
17.45 MATKAPESA KANURALLI
18.00 MEELEOLUKAD VOISTLUSED PÄEVAJUHIILT
18.30 ANSAMBLI NON-QUARTET
19.30 ANSAMBLI SLIPPERY SLOPE
21.00 ANSAMBLI KARAVAN
23.30 ILUTULESTIK
23.30 - 02.00 DISKO VIRGO KAARET (DJ ZWILLING) JA DJ TANEL TOOMING

ARAVETE JÕUJAAM JA EPRÜ ESTLEVAID:
KELL 15.00
VÄINJÄRVE RAMMUMES 2013
ALAD:
REHYI KANTIMINE 280KG 3'EDASI JA 3'TAGASI
PALK 90KG MAX
KOHVER 90KG MAX
MEREMES 200KG/20M
KIVI 100KG MAX

INFO TEL: 55 59 8487
RAMMUMES.EE

Päevapilet taiskasvanutele 5 €
Lapsed kuni 16. a. k.a. ja pensionärid 3 €
Eelkoolilapsed tasuta
Alates 20.00 pilet koigile 5 €

Info tel. 53 01 5930 kultuurimaja@koeruvv.ee

NORRA KOOLI JA KÜLA KOKKUTULEK
toimub 13. juulil Norra mõisa juures.

Kogunemine 12-13.00 vahel.

Kaasa võtta piknikukorv, mälestused ja pildid endistest aegadest.

Info Urve Naukaselt tel 5559 9906

KOERU SUVELAAT

toimub 14.07.2013 kell 09.00-15.00

Koeru kultuurimaja juures.

Müügil taimed, istikud, aia- ja põllukaubad, toidu- ja tööstuskaubad, käsitöö, vanavara jpm.

Õnnitleme meie pereliikme sünni puhul!

ALEKSANDER JAKOVLEV

18.06.2013

